YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
8 päivänä toukokuuta 2003 *

Asiassa C-122/01 P,

T. Port GmbH & Co. KG, kotipaikka Hampuri (Saksa), edustajanaan Rechtsanwalt G. Meier,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan osittain Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (viides jaosto) asiassa T-1/99, T. Port vastaan komissio, 1.2.2001 antaman tuomion (Kok. 2001, s. II-465)

ja jossa valittajan vastapuolena on

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään K.-D. Borchardt ja M. Niejahr, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-P. Puissochet sekä tuomarit R. Schintgen (esittelevä tuomari), V. Skouris, F. Macken ja N. Colneric,

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M.-F. Contet,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 4.7.2002 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 24.10.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 T. Port GmbH & Co. KG (jäljempänä T. Port) on yhteisöjen tuomioistuimeen 19.3.2001 toimittamallaan valituksella vaatinut EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-1/99, T. Port vastaan komissio, 1.2.2001 antaman tuomion (Kok. 2001, s. II-465; jäljempänä valituksenalainen tuomio) osittaista kumoamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esitti asiaa koskevat oikeussäännöt valituksenalaisessa tuomiossa seuraavasti:

"1 Banaanialan yhteisestä markkinajärjestelystä 13 päivänä helmikuuta 1993 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 404/93 (EYVL L 47, s. 1) ja erityisesti sen IV osastossa erilaiset kansalliset järjestelmät korvattiin yhteisön ulkopuolisten maiden kanssa sovellettavalla yhteisellä kauppajärjestelyllä.

2 Asetuksen N:o 404/93 17 artiklan ensimmäinen kohta kuuluu seuraavasti:

'Banaanien tuontiin yhteisöön vaaditaan aina tuontitodistus, jonka jäsenvaltiot myöntävät hakemuksesta jokaiselle asianomaiselle hakijalle riippumatta siitä, mihin tämä on sijoittautunut yhteisössä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 18 ja 19 artiklan täytäntöönpanemiseksi annettujen erityissäännösten soveltamista.'

3 Asetuksen N:o 404/93 18 artiklan 1 kohdan alkuperäisen version mukaan muista kolmansista maista kuin AKT-maista peräisin olevien banaanien (jäljempänä kolmansista maista peräisin olevat banaanit) ja muiden kuin perinteisten AKT-maista peräisin olevien banaanien (jäljempänä muut kuin perinteiset AKT-banaanit) tuonnin tariffikiintiöksi vahvistettiin vuosittain 2 miljoonaa tonnia/nettopaino. Kolmansista maista peräisin olevien banaanien tuonnista perittiin tämän kiintiön rajoissa maksu, joka oli 100 ecua tonnilta, ja muiden kuin perinteisten AKT-banaanien tuonnin oli tapahduttava tullitta.

4 Asetuksen N:o 404/93 19 artiklan 1 kohdassa säädetään tariffikiintiön jakautumisesta ja otetaan käyttöön tariffikiintiö, joka on 66,5 prosenttia sellaisten toimijoiden luokalle, jotka ovat pitäneet kaupan kolmansien maiden banaaneja ja/tai muita kuin perinteisiä AKT-banaaneja (A-luokka), 30 prosenttia sellaisten toimijoiden luokalle, jotka ovat pitäneet kaupan yhteisön banaaneja ja/tai perinteisiä AKT-banaaneja (B-luokka), ja 3,5 prosenttia sellaisten yhteisöön sijoittautuneiden toimijoiden luokalle, jotka ovat alkaneet pitää kaupan vuodesta 1992 alkaen muita kuin yhteisön banaaneja ja/tai muita kuin perinteisiä AKT-banaaneja (C-luokka).

5 Asetuksen N:o 404/93 20 artiklan mukaan komissio antaa yksityiskohtaiset säännöt IV osaston soveltamisesta.

6 Komissio antoikin 10.6.1993 asetuksen N:o 1442/93 banaanien tuontia yhteisöön koskevan järjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (EYVL L 142, s. 6).

7 Kolumbian tasavalta, Costa Rican tasavalta, Guatemalan tasavalta, Nicaraguan tasavalta ja Venezuelan tasavalta pyysivät 19.2.1993 komissiota aloittamaan tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (jäljempänä Gatt-sopimus) XXII artiklan 1 kohdan mukaiset neuvottelut asetuksen N:o 404/93 johdosta. Koska neuvottelut eivät johtaneet tyydyttävään lopputulokseen, kyseiset valtiot käynnistivät huhtikuussa 1993 Gatt-sopimuksen XXIII artiklan 2 kohdan mukaisen riidanratkaisumenettelyn.

8 Tässä menettelyssä asetettu asiantuntijaryhmä jätti 18.1.1994 kertomuksensa, jossa se katsoi, että asetuksella N:o 404/93 käyttöön otettu tuonti-

järjestelmä oli yhteensoveltumaton Gatt-sopimuksen määräysten kanssa. Gatt-sopimuksen sopimuspuolet eivät hyväksyneet tätä kertomusta.

9 Yhteisö pääsi 28. ja 29.3.1994 Kolumbian tasavallan, Costa Rican tasavallan, Nicaraguan tasavallan ja Venezuelan tasavallan kanssa sopimukseen, joka tehtiin banaanien puitesopimuksen muodossa (jäljempänä puitesopimus).

10 Puitesopimuksen toisen osan 1 kohdassa vahvistetaan peruskokonaistariffikiintiöksi 2 100 000 tonnia vuodeksi 1994 ja 2 200 000 tonnia vuodeksi 1995 ja sitä seuraaviksi vuosiksi, jollei yhteisön laajenemisesta johtuvasta kiintiön suurentamisesta muuta johdu.

11 Puitesopimuksen 2 kohdassa vahvistetaan ne prosenttimääräiset osuudet, jotka Kolumbialle, Costa Ricalle, Nicaragualle ja Venezuelalle myönnetään tästä kiintiöstä. Nämä valtiot saavat 49,4 prosenttia kokonaiskiintiöstä samalla kun Dominikaaninen tasavalta ja muut AKT-maat saavat 90 000 tonnin kiintiön muuta kuin perinteistä tuontia varten; kiintiön loppuosa kuuluu muille kolmansille maille.

12 Puitesopimuksen 6 kohdassa määrätään muun muassa seuraavaa:

'Toimittajamaat, joille on myönnetty erityinen kiintiö, voivat myöntää erityisiä vientitodistuksia määrälle, joka voi olla enintään 70 prosenttia niiden kiintiöstä; nämä todistukset ovat ennakkoedellytys sille, että yhteisö myöntää tuontitodistuksia banaaneille, joita luokkaan A ja luokkaan C kuuluvat toimijat tuovat näistä valtioista.

Komissio antaa luvan vientitodistusten myöntämiseen siten, että tuottajien ja tuojien välisten säännöllisten ja vakaiden kauppasuhteiden edistäminen olisi mahdollista, ja sillä edellytyksellä, että todistukset myönnetään ilman toimijoiden välistä syrjintää.'

13 Puitesopimuksen 7 kohdassa vahvistetaan kiintiön osalta tullin suuruudeksi 75 ecua tonnilta.

14 Puitesopimuksen 10 ja 11 kohdassa määrätään seuraavaa:

'Tämä sopimus sisällytetään yhteisön Uruguayn kierrosta varten antamaan luetteloon.

Tällä sopimuksella ratkaistaan Kolumbian, Costa Rican, Venezuelan, Nicaraguan ja yhteisön välinen yhteisön banaanijärjestelmää koskeva erimielisyys. Tämän sopimuksen sopimuspuolet luopuvat vaatimasta Gattin asiantuntijaryhmän tästä asiasta laatiman kertomuksen hyväksymistä.'

15 Puitesopimuksen 1 ja 7 kohta on otettu vuoden 1994 Gatt-sopimuksen liitteeseen LXXX, joka sisältää yhteisön tullimyönnytysluettelon. Vuoden 1994 Gatt-sopimus puolestaan on Maailman kauppajärjestön (jäljempänä WTO) perustamissopimuksen liitteenä 1 A. Puitesopimus on toistettu liitteen LXXX eräässä liitteessä.

16 Neuvosto hyväksyi 22.12.1994 yksimielisesti päätöksen 94/800/EY Uruguayn kierroksen monenvälisissä kauppaneuvotteluissa (1986—1994) laadittujen sopimusten tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa (EYVL L 336, s. 1).

17 Päätöksen 1 artiklan 1 kohdassa hyväksytään, siltä osin kuin se kuuluu yhteisön toimivaltaan, Euroopan yhteisön puolesta erityisesti Maailman kauppajärjestön perustamissopimus ja sen liitteissä 1, 2, ja 3 olevat sopimukset, joihin vuoden 1994 Gatt-sopimus kuuluu.

18 Neuvosto antoi 22.12.1994 asetuksen N:o 3290/94 maatalousalalla Uruguayn kierroksen monenvälisissä kauppaneuvotteluissa tehtyjen sopimusten täytäntöönpanemiseksi tarvittavista mukautuksista ja siirtymäjärjestelyistä (EYVL L 349, s. 105). Asetuksessa on banaaneja koskeva liite XV, jossa määrätään, että asetuksen N:o 404/93 18 artiklan 1 kohtaa muutetaan siten, että tariffikiintiöksi vahvistetaan vuodeksi 1994 yhteensä 2,1 miljoonaa tonnia ja sitä seuraaviksi vuosiksi 2,2 miljoonaa tonnia. Tämän tariffikiintiön rajoissa kolmansien maiden banaanien tuonnista on perittävä tullia 75 ecua tonnilta.

19 Komissio antoi 1.3.1995 asetuksen N:o 478/95 neuvoston asetuksen N:o 404/93 täydentävistä yksityiskohtaisista säännöistä yhteisön alueelle tuotavien banaanien tariffikiintiöjärjestelmästä ja asetuksen N:o 1442/93 muuttamisesta (EYVL L 49, s. 13). Asetuksessa säädetään puitesopimuksen täytäntöönpanemiseksi tarpeellisista toimenpiteistä siirtymäkautta kestävämmältä pohjalta.

20 Asetuksen N:o 478/95 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

'Asetuksen (ETY) N:o 404/93 18 ja 19 artiklassa tarkoitettu kolmansista maista peräisin olevien ja ei-perinteisten AKT-banaanien tuomista koskeva tariffikiintiö jaetaan erityisiin, liitteessä I mainituille maille tai maaryhmille tarkoitettuihin osuuksiin mainitun liitteen mukaisesti — —.'

21 Liitteessä I on kolme taulukkoa, joista ensimmäisessä luetellaan Latinalaisen Amerikan valtioille puitesopimuksessa varatut prosentuaaliset osuudet tariffikiintiöstä, toisessa selvitetään muiden kuin perinteisten AKT-banaanien yhteensä 90 000 tonnin suuruisen tariffikiintiön jakautumista ja kolmannessa määrätään, että kaikkien muiden yhteisön ulkopuolisten maiden osuus on 50,6 prosenttia kokonaiskiintiöstä.

22 Asetuksen N:o 478/95 3 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

'Costa Ricasta, Kolumbiasta tai Nicaraguasta peräisin olevan tavaran osalta asetuksen (ETY) N:o 1442/93 9 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen A- ja C-luokkien tuontitodistushakemus on hyväksyttävä vain, jos sen liitteenä on liitteessä II mainittujen toimivaltaisten viranomaisten myöntämä, voimassa oleva vientitodistus vähintään yhtä suurelle määrälle tavaraa — —.'

23 Yhteisöjen tuomioistuin on asiassa C-122/95, Saksa vastaan neuvosto, 10.3.1998 antamallaan tuomiolla (Kok. 1998, s. I-973; jäljempänä tuomio asiassa Saksa vastaan neuvosto) kumonnut päätöksen 94/800/EY 1 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan siltä osin kuin neuvosto hyväksyi luetelmakohdassa puitesopimuksen tekemisen sellaisena, että siinä B-luokkaan kuuluvat toimijat vapautettiin puitesopimuksessa määrätystä vientitodistusjärjestelmästä.

24 Yhteisöjen tuomioistuin katsoi tämän vapautuksen osalta kyseisessä asiassa antamassaan tuomiossa, että EY:n perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa (josta on muutettuna tullut EY 34 artiklan 2 kohdan toinen alakohta) tarkoitetun yleisen syrjintäkiellon periaatteen loukkaamista koskeva kanneperuste oli hyväksyttävä (72 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin tuli tähän johtopäätökseen arvioituaan ensin, että B-luokkaan kuuluvat toimijat hyötyivät A- ja C-kiintiöön kuuluvien toimijoiden tavoin puitesopimuksen mukaisista ja samanaikaisesti toteutettavista tariffikiintiön suurentamisesta ja tullien pienentämisestä ja että asetuksella N:o 404/93 käyttöön otettuun banaanien tuontijärjestelmään sisältyvät rajoitukset ja erilainen kohtelu A- ja C-luokkiin kuuluvien toimijoiden vahingoksi olivat olemassa myös tariffikiintiön siinä osassa, joka vastasi suurentamista (67 kohta).

25 Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan tällaisissa olosuhteissa on katsottava, että osoittaakseen B-luokkaan kuuluvien toimijoiden vientitodistusjärjestelmästä vapauttamisen kaltaisen toimenpiteen käytön perustelluksi neuvoston olisi pitänyt näyttää, että asetuksen N:o 404/94 käyttöönotosta johtuvaa sellaista epätasapainoa eri luokkiin kuuluvien toimijoiden välillä, joka johtui tariffikiintiön korottamisesta ja samanaikaisesti toteutetusta tullin alentamisesta, ei voitu palauttaa ennalleen muutoin kuin siten, että B-luokkaan kuuluville toimijoille myönnettiin merkittävä etu, ja siis siten, että toisiin luokkiin kuuluvia toimijoita, joihin on jo tariffikiintiötä ja sitä koskevaa jakojärjestelmää käyttöön otettaessa kohdistunut samanlaisia rajoituksia ja erilaista kohtelua, kohdeltiin uudelleen eri tavalla (tuomion 68 kohta). Se katsoi, että esittäessään, että tämä tasapaino horjui, ja tyytyessään ainoastaan väittämään, että se, että B-luokkaan kuuluvat toimijat on vapautettu vientitodistusjärjestelmästä, on perusteltua siksi, että tämän tasapainon palauttaminen on tarpeen, neuvosto ei ollut näyttänyt tätä toteen (tuomion 69 kohta).

26 Yhdistetyissä asioissa C-364/95 ja C-365/95, T. Port, 10.3.1998 antamassaan tuomiossa (Kok. 1998, s. I-1023 — —) yhteisöjen tuomioistuin on noudattanut olennaisilta osin asiassa Saksa vastaan neuvosto omaksumaansa kantaa ja todennut seuraavaa:

'Komission asetus N:o 478/95 on pätemätön siltä osin kuin sen 3 artiklan 2 kohdassa asetetaan ainoastaan A- ja C-luokkiin kuuluville toimijoille velvollisuus hankkia vientitodistukset Kolumbiasta, Costa Ricasta ja Nicaraguasta peräisin olevien banaanien tuontia varten' (tuomiolauselman 2 kohta)."

Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa

3 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisessa tuomiossa tosiseikkojen osalta seuraavaa:

"27 Kantaja on Saksaan sijoittautunut hedelmien maahantuoja, joka on jo pitkään harjoittanut banaaneja koskevaa kaupankäyntiä yhteisön ulkopuolisten maiden kanssa. Kantaja oli A-luokkaan kuuluva toimija.

28 Kantaja teki ajankohtana, jota se ei ole täsmentänyt, Costa Ricassa toimivien tuottajien kanssa banaanien toimittamista koskevia sopimuksia saattaakseen kyseisiä tuotteita yhteisön markkinoille. Kantajan oli omien sanojensa mukaan pitänyt hankkia tätä varten vientitodistuksia kyseisestä valtiosta."

4 T. Port nosti tässä tilanteessa 4.1.1999 yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen toimittamallaan kannekirjelmällä EY:n perustamissopimuksen 178 artiklaan ja 215 artiklan toiseen kohtaan (joista on tullut EY 235 artikla ja EY 288 artiklan toinen kohta) perustuvan vahingonkorvauskanteen, jolla se vaati erityisesti yhteisön velvoittamista maksamaan sille vahingonkorvauksena yhtäältä niiden vientitodistusten hintaa vastaavan 828 337,10 Saksan markan (DEM) summan, jotka sen oli täytynyt hankkia voidakseen tuoda yhteisöön ja pitääkseen kaupan Saksassa Costa Ricasta peräisin olevia banaaneja, jotka se oli velvoitettu vastaanottamaan kyseiseen maahan sijoittautuneiden tuottajien kanssa tehtyjen sopimusten perusteella, ja toisaalta mainittujen todistusten

ostamisesta aiheutuneita rahoituskustannuksia vastaavan 126 356,80 DEM:n summan.

Valituksenalainen tuomio

5 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti — hylättyään valituksenalaisen tuomion 36—41 kohdassa komission esittämän oikeudenkäyntiväitteen ja todettuaan kyseisen tuomion 42 kohdassa, että yhteisö on EY:n perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan mukaisesti vastuussa vahingosta ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: yhteisön toimielinten moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on todella syntynyt ja yhteisön toimielimen toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys — valituksenalaisen tuomion 55 kohdassa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sen asianosaisen, joka vaatii yhteisöltä vahingonkorvausta, tehtävänä on esittää riittävät todisteet siitä, että vahinko, johon hän vetoaa, on aiheutunut, tai näyttää toteen vahingon laajuus.

6 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 57 kohdassa väitetyn vahingon ensimmäisestä osatekijästä, joka vastaa Costa Ricasta peräisin olevien banaanien vientitodistusten hankkimisesta kantajalle aiheutuneita kuluja, että kantaja oli esittänyt virallisesti hyväksytyn tilintarkastajan todistuksen, jossa tämä ilmoitti, että "[kantaja on] vuosina 1996—1998 suorittanut 828 337,10 Saksan markkaa hankkiakseen vientitodistuksia Costa Ricasta peräisin oleville banaaneille". Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi lisäksi valituksenalaisen tuomion samassa kohdassa, että kantajan istunnossa esittämistä asiakirjoista ja ilmoituksista käy ilmi, että se arvioi tässä todistuksessa mainittujen kulujen sellaisenaan vastaavan sen kärsimää vahinkoa, ja että kantajan mukaan ei ollut tarpeen tarkastella, mitä vaikutuksia näillä kuluilla oli käytännössä ollut kantajan vastaavien liiketoimien kannattavuuteen, ja tästä syystä sen ei tarvinnut esittää täsmennyksiä tai täydentävää näyttöä.

7 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tämän jälkeen seuraavaa:

"58 Tällaista lähestymistapaa ei voida hyväksyä monestakaan syystä.

59 Edellä mainitussa todistuksessa ei ensinnäkään esitetä mitään sellaista seikkaa, jonka avulla voitaisiin varmistaa, että kyseinen summa todella vastaa vientitodistusten hankkimisesta aiheutuneita kuluja.

60 Vaikka toiseksi oletettaisiinkin, että kyseinen rahamäärä olisi kiistatta oikea, ei ole mitenkään osoitettu, että kantaja itse olisi tosiasiassa käyttänyt kaikki kyseisellä summalla hankitut vientitodistukset tuodakseen banaaneja yhteisöön. Tällainen näyttö on kuitenkin välttämätöntä, koska tietyn toimijan hallussa olevat vientitodistukset voidaan käytännössä myydä toiselle toimijalle tai vaihtaa tuontitodistuksiin, minkä komissiokin on todennut ja mitä kantaja ei ole kiistänyt.

61 Kantajan vastauskirjelmän liitteenä olevat kaksi virallisesti hyväksytyn tilintarkastajan todistusta eivät ole tässä yhteydessä riittäviä. Niissä tyydytään vain selvittämään, että kantaja on maksanut vuonna 1996 yhteensä 767 225,38 DEM, vuonna 1997 yhteensä 489 029,36 DEM ja vuonna 1998 yhteensä 1 419,11 DEM 'tuontitulleina Costa Ricasta peräisin olevista banaaneista'. Koska ei ole lainkaan ilmoitettu, kuinka suuria banaanimääriä nämä kokonaismäärät käsittävät, mitä banaanimääriä edellä mainitut 828 337,10 DEM vastaavat tai minkälaisia parametreja virallisesti hyväksytty tilintarkastaja on käyttänyt päästäkseen näihin summiin, ei voida riittävällä varmuudella todeta, että Costa Ricasta peräisin olevien ja kantajan

yhteisöön vuosina 1996—1998 tuotujen banaanien määrät vastaavat banaanimääriä, joiden osalta kantaja on saanut kyseisessä maassa vientitodistuksia. Ei myöskään ole mitenkään poissuljettua, että osa kantajan suorittamista tuontitulleista koskisi yhteisöön B-luokkaa koskevien tuontitodistusten perusteella tuotuja banaaneja, joiden osalta vientitodistusta ei ole vaadittu. Yhdessä edellä mainitussa todistuksessa sitä paitsi mainitaan, että kantaja on hankkinut 'ylimääräisiä todistuksia Costa Ricasta tuomistaan banaaneista' täsmentämättä luokkaa, jota todistukset koskevat.

62 Kantajan olisi pitänyt huolehtia siitä, että se olisi toimittanut tietoja kaikista näistä seikoista, varsinkin siitä syystä, että komissio on sekä vastineessaan että vastauskirjelmässään nimenomaisesti kiinnittänyt kantajan huomion siihen seikkaan, että tiedot ovat välttämättömiä väitetyn vahingon syntymisen ja laajuuden osoittamiseksi. Komission toteamuksista huolimatta kantaja on tietoisesti jättänyt ilmoittamatta nämä tiedot, minkä se on myöntänytkin istunnossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämään kysymykseen antamassaan vastauksessa.

63 Kolmanneksi, vaikka kantaja olisikin käyttänyt kaikki hankkimansa vientitodistukset itse, sen tapaa määrittää vahinko siten, että vahingon suuruus vastaa aiheutuneita kuluja, ei voida hyväksyä.

64 Ei ensinnäkään ole poissuljettua, että kantaja on siirtänyt vientitodistusten hankkimisesta aiheutuneet kulut osittain tai jopa kokonaan soveltamiinsa myyntihintoihin, kuten komissiokin toteaa. Tämä mahdollisuus on täysin olemassa, varsinkin kun ne banaanimäärät, joiden tuonti yhteisöön edellytti vientitodistusten esittämistä, kattoivat huomattavan osan tariffikiintiöstä.

65 Kantaja ei ole saattanut kyseenalaiseksi mahdollisuutta tällaisesta siirtämisestä eikä se ole myöskään kiistänyt toimineensa näin. Kantaja on tyytynyt riitauttamaan asian sillä perusteella, että komissio on esittänyt kyseisen väitteen ensi kertaa vasta istunnossa, minkä vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei kantajan mukaan voi ottaa väitettä huomioon. Tätä vastaväitettä ei kuitenkaan voida hyväksyä, koska komissio on kirjelmissään tuonut nimenomaisesti esiin sen, kuinka välttämätöntä on saada tietoja kuluista, jotka liittyvät vientitodistusjärjestelmään ja ehtoihin, joita kyseiseen banaanien tuontiin on sovellettu. Koska kantaja on tietoisesti halunnut noudattaa erityisen niukkaa todistelutapaa, komissiota ei luonnollisestikaan voida arvostella siitä, että se on täsmentänyt jo esittämäänsä kritiikkiä istunnossa.

66 Toiseksi komission väite, jonka mukaan haittaa, joka A- ja C-luokkaan kuuluville toimijoille aiheutuu velvollisuudesta hankkia vientitodistuksia, kompensoivat ainakin osittain kaksi muuta samanaikaista toimenpidettä, joista puitesopimuksessa on sovittu, eli tariffikiintiön kasvattaminen 200 000 tonnilla ja kolmansista maista peräisin olevien banaanien tuontiin sovellettava tullien 25 ecun vähennys tonnia kohden, ei vaikuta perusteettomalta. Nämä toimenpiteet ovat tietysti hyödyttäneet myös B-luokkaan kuuluvia toimijoita, koska tietty osuus tariffikiintiöstä on varattu niille. Ne ovat kuitenkin hyötyneet tästä hyvin rajallisesti, sillä niiden osuus on ollut vain 30 prosenttia, kun taas A- ja C-luokkaan kuuluvien toimijoiden osuus on ollut 70 prosenttia.

67 Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että vaikka pidettäisiin toteennäytettynä, että toimijalle olisi aiheutunut ylimääräisiä kuluja liiketoiminnassaan, tämä ei yksistään riitä osoittamaan, että toimija olisi kärsinyt näiden kulujen määrää vastaavan tappion. Nyt käsiteltävässä asiassa kantaja, joka on tietoisesti rajannut vaatimuksensa koskemaan pelkästään sitä seikkaa, että sille on aiheutunut tietyt kustannukset, ei näin ollen ole näyttänyt oikeudellisesti riittävällä tavalla toteen tosiasiallisesti kärsimäänsä vahinkoa."

8 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 68—74 kohdassa vientitodistusten hankkimisesta aiheutuneita rahoituskustannuksia vastaavan väitetyn vahingon toisen osatekijän osalta, ettei myöskään sitä ollut näytetty riittävällä tavalla toteen.

9 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki valituksenalaisen tuomion 75 kohdassa johtopäätöksen, ettei kantaja ollut näyttänyt riittävällä tavalla toteen väittämänsä vahingon syntymistä ja laajuutta, mistä syystä yhteisö ei voinut olla sopimussuhteen ulkopuolisessa vahingonkorvausvastuussa.

10 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 76 kohdassa, ettei kantaja myöskään ollut näyttänyt toteen, että komission lainvastaiseksi väitetyn toiminnan eli asetuksella N:o 478/95 tapahtuneen vientitodistusjärjestelmän käyttöönoton ja väitetyn vahingon välillä olisi ollut suora syy-yhteys, mitä kantajalta oli kuitenkin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan edellytetty. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esitti seuraavat perustelut:

"77 Kantaja toteaa kannekirjelmässään, että 'rikkominen — on syy vahinkoon, josta korvausta vaaditaan'. Kantaja selvittää olleensa 'velvollinen huolehtimaan tavaroiden toimittamisesta Costa Ricassa toimivaan tuottajaan nähden' ja että 'tuontitodistusten saamiseksi kyseisistä banaaneista ja näiden banaanien kaupan pitämiseksi yhteisössä oli ollut esitettävä Saksan toimivaltaiselle viranomaiselle vastaavat vientitodistukset tuontitodistuksia haettaessa'.

78 On todettava, että kantaja ei kuitenkaan ole esittänyt lainkaan näyttöä siitä, että tällainen hankkimisvelvollisuus olisi ollut olemassa, siitä huolimatta, että komissio on kirjelmissään nimenomaisesti korostanut, että olisi välttämä-

töntä tietää kyseisen velvollisuuden ulottuvuus sekä Costa Rican tuottajien kanssa tehtyjen toimitussopimusten muut olennaiset ehdot.

79 Kantaja ei ole myöskään väittänyt eikä varsinkaan osoittanut, että se olisi tehnyt kyseiset sopimukset ennen asetuksen N:o 478/95 antamista. Kantaja on kannekirjelmässään keskittynyt vain selvittämään, että sillä on 'vuodesta 1995 alkaen ollut maahantuontisopimuksia Costa Ricassa toimivien banaanintuottajien kanssa'. Vaikka kantajaa pyydettiin istunnossa täsmentämään toteamustaan, kantaja tyytyi ilmoittamaan yleisesti, että kyseisistä sopimuksista 'oli neuvoteltu' vuonna 1995 ja että kyseisten banaanien tuonti oli aloitettu seuraavana vuonna.

80 Erilaiset näitä sopimuksia koskevat tiedot ovat kuitenkin erityisen tärkeitä, koska ei ole poissuljettua, että väitetty vahinko on osittain tai kokonaan seurausta kantajan puhtaasti liiketaloudellisin perustein tekemästä valinnasta tehdä toimitussopimuksia Costa Ricassa toimivien tuottajien kanssa eikä muissa sellaisissa yhteisön ulkopuolisissa maissa toimivien tuottajien kanssa, jotka eivät ole ottaneet käyttöön vientitodistusjärjestelmää. Vaikka siis oletettaisiin, että toimitussopimukset on tehty ennen asetuksen N:o 478/95 antamista, mikä on kyseenalaista, kantaja olisi voinut osoittaa, ettei tällaista valintaa ole tehty, ainoastaan esittämällä oikeudellisia tai tosiseikkoihin perustuvia syitä, joiden vuoksi se ei ole voinut irtautua vuosien 1995 ja 1998 välisenä ajanjaksona sopimukseen perustuvista sitoumuksistaan. Jos oletetaan, että kantaja on tehnyt sopimukset kyseisen asetuksen antamisen jälkeen, kuten vaikuttaa olevan, kantajan olisi pitänyt perustella, miksi se oli voinut kääntyä ainoastaan Costa Ricassa toimivien tuottajien puoleen."

11 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 75 kohdassa, etteivät kaikki niistä edellytyksistä, jotka koskevat yhteisön vahingonkorvausvastuun syntymistä kantajaan nähden, olleet täyttyneet ja että T. Portin nostama vahingonkorvauskanne oli näin ollen hylättävä perusteettomana ilman, että komission moititun toiminnan laillisuuden arviointi olisi ollut tarpeen.

Valitus

12 T. Port vaatii valituksessaan, että yhteisöjen tuomioistuin

— kumoaa osittain valituksenalaisen tuomion

— ratkaistessaan nyt käsiteltävänä olevan asian itse hyväksyy ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetyn vaatimuksen, että "vastaaja velvoitetaan korvaamaan kantajalle 828 337,10 DEM:n suuruinen vahinko, joka sille on aiheutunut siitä, että sen täytyi ostaa vientitodistukset Costa Ricassa, jotta se pystyi käyttämään hyödykseen sille A-luokkaan kuuluvana toimijana myönnettyjä oikeuksia yhteisöön tapahtuvaan banaanien tuontiin ja myymään Saksassa Costa Ricasta ostamiaan kolmansien maiden banaaneja".

13 Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin hylkää valituksen perusteettomana ja velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut molemmissa oikeusasteissa. Siinä tapauksessa, että yhteisöjen tuomioistuin (osittain) hyväksyy valituksen, komissio vaatii, että valittajan vaatimus komission velvoittamisesta korvaamaan valittajan 828 337,10 DEM:n suuruinen vahinko hylätään perusteettomana ja että valittaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut molemmissa oikeusasteissa.

14 T. Port esittää valituksensa tueksi useita valitusperusteita, joista ensimmäinen ja toinen koskevat ensimmäisen oikeusasteen tekemiä oikeudellisia virheitä sen vahingon määrittelyssä, jonka valittaja väittää kärsineensä, kolmas perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä siltä osin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kieltäytynyt ottamasta huomioon valittajan todisteena mainitusta

vahingosta esittämää hyväksytyn tilintarkastajan todistusta, neljäs ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemää oikeudellista virhettä valittajan vientitodistusten käyttämisen osalta esittämien perustelujen arvioinnissa ja viides ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemää oikeudellista virhettä komission lainvastaiseksi väitetyn toiminnan ja väitetyksi aiheutuneen vahingon välisen suoran syy-yhteyden arvioinnissa.

Kaksi ensimmäistä valitusperustetta

15 Kahdessa ensimmäisessä valitusperusteessaan, jotka on syytä tutkia yhdessä, T. Port arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta yhtäältä siitä, että se on valituksenalaisen tuomion 63—65 kohdassa kieltäytynyt katsomasta, että aiheutunut vahinko voidaan yksinkertaisesti rinnastaa vientitodistusten hankintakustannuksiin, ja siitä, että se on vaatinut T. Portia osoittamaan, ettei tämä ole siirtänyt näitä kustannuksia myyntihintoihin, ja toisaalta siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kyseisen tuomion 66 kohdassa ymmärtänyt väärin compensatio lucri cum damno -periaatteen, kun se on soveltanut sitä tilanteeseen, jossa luodut edut — tässä tapauksessa tariffikiintiön suurentaminen ja tullin pienentäminen — eivät ole seuranneet siitä oikeuden loukkaamisesta, josta on ollut seurauksena kärsitty vahinko — tässä tapauksessa välttämättömät vientitodistusten hankintakustannukset —, joka mainittujen etujen on oletettu korvaavan.

16 Tältä osin riittää sen toteaminen, että valituksenalaisen tuomion 63 kohdasta käy ilmi, että kahdessa ensimmäisessä valitusperusteessa arvosteltuun vahingon määrittelyyn liittyvät perustelut ovat luonteeltaan täydentäviä verrattuna niihin, jotka on esitetty kyseisen tuomion 59—62 kohdassa, joissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hylännyt riittämättömänä näytön, jonka T. Port on esittänyt osoittaakseen kärsimäkseen väittämänsä vahingon syntymisen.

17 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuin hylkää kuitenkin heti valitusperusteet, jotka kohdistuvat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistui-

men tuomion täydentäviin perusteluihin, koska tuomiota ei voida kumota niiden perusteella ja koska ne ovat näin ollen tehottomia (ks. mm. asia C-244/91 P, Pincherle v. komissio, tuomio 22.12.1993, Kok. 1993, s. I-6965, 25 kohta, ja asia C-264/95 P, komissio v. UIC, tuomio 11.3.1997, Kok. 1997, s. I-1287, 48 kohta).

18 Näin ollen kaksi ensimmäistä valitusperustetta on hylättävä.

Kolmas valitusperuste

19 T. Port väittää kolmannessa valitusperusteessaan, että valituksenalainen tuomio on puutteellisesti perusteltu, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ilmoittanut syitä, joiden takia T. Portin esittämä hyväksytyn tilintarkastajan todistus, jonka mukaan "[valittaja] on vuosina 1996—1998 suorittanut 828 337,10 Saksan markkaa hankkiakseen vientitodistuksia Costa Ricasta peräisin oleville banaaneille", ei ollut riittävä näyttämään toteen sen vahingon todellisuutta, jonka se väittää kärsineensä mainittujen todistusten hankkimisen johdosta.

20 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 61 kohdassa kuitenkin selittänyt, että koska ei ole lainkaan tietoja siitä, mitä banaanimääriä erityisesti edellä mainittu 828 337,10 DEM vastaa tai minkälaisia parametreja virallisesti hyväksytty tilintarkastaja on käyttänyt päästäkseen tähän summaan, ei voida riittävällä varmuudella todeta, että Costa Ricasta peräisin olevien ja kantajan yhteisöön vuosina 1996—1998 tuotujen banaanien määrät vastaavat banaanimääriä, joiden osalta kantaja on hankkinut kyseisessä maassa vientitodistuksia.

21 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sitä paitsi valituksenalaisen tuomion 62 kohdassa lisännyt, että kantajan olisi pitänyt huolehtia tietojen toimittamisesta tältä osin varsinkin siitä syystä, että komissio oli nimenomaisesti kiinnittänyt kantajan huomion siihen seikkaan, että nämä tiedot ovat välttämättömiä väitetyn vahingon syntymisen ja laajuuden osoittamiseksi.

22 On siten todettava, että vastoin T. Portin väitettä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tosiasiassa ilmoittanut syyt, joiden takia se on katsonut, että T. Portin esittämä hyväksytyn tilintarkastajan todistus ei ollut riittävä väitetyn vahingon todellisuuden osoittamiseksi.

23 Näin ollen kolmas valitusperuste on myös hylättävä.

Neljäs valitusperuste

24 T. Port väittää neljännessä valitusperusteessaan, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole — katsoessaan valituksenalainen tuomion 60 kohdassa, ettei ole mitenkään osoitettu, että T. Port olisi tosiasiassa itse käyttänyt kaikki tilintarkastajan vahvistamaa summaa vastaavat vientitodistukset tuodakseen banaaneja yhteisöön — arvioinut oikein sen väitettä, jonka mukaan suoritetuista tuonneista käy ilmi, että se on itse käyttänyt vientitodistukset. Valittaja katsoo, että niiden tuontitullien maksaminen, joiden suorittamisen hyväksytty tilintarkastaja on myös vahvistanut ja joiden määrät on esitetty valituksenalaisen tuomion 61 kohdassa, osoittaa, että se on tosiasiassa käyttänyt nämä todistukset ja toteuttanut riidanalaiset tuonnit. Valittaja korostaa tältä osin, että tuodut banaanimäärät voitiin päätellä tuontitullien määrästä 75 ecua tai 146,69 DEM

tonnilta olleen tullimaksun perusteella, ja se täsmentää, että vientitodistusten hinta oli 96,61 DEM tonnilta.

25 On todettava, että T. Port kiistää tässä valitusperusteessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvioinnin, joka koskee sille esitetyn selvityksen näyttöarvoa.

26 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on nimittäin valituksenalaisen tuomion 60 ja 61 kohdassa todennut, että T. Portin esittämät hyväksytyn tilintarkastajan todistukset olivat riittämättömiä osoittamaan, että se oli tosiasiassa käyttänyt kaikki kyseessä olevat vientitodistukset toteuttaakseen tuonteja yhteisöön ja että T. Portin yhteisöön vuosina 1996—1998 tuomien Costa Ricasta peräisin olevien banaanien määrät vastasivat banaanimääriä, joita varten kantaja oli hankkinut kyseisessä maassa vientitodistuksia. Lisäksi kyseisen tuomion 62 kohdasta käy ilmi, että T. Port on tietoisesti kieltäytynyt toimittamasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle lisätietoja, jotka tämä katsoi välttämättömiksi väitetyn vahingon syntymisen ja laajuuden osoittamiseksi.

27 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuimella ei kuitenkaan ole toimivaltaa määrittää asian tosiseikastoa eikä lähtökohtaisesti myöskään arvioida sitä selvitystä, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asian tosiseikastoa määrittäessään tukeutunut. Silloin, kun tämä selvitys on saatu asianmukaisesti ja todistustaakkaa ja asian selvittämistä koskevia menettelysääntöjä sekä yleisiä oikeusperiaatteita on noudatettu, ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida sille esitetyn selvityksen näyttöarvoa (ks. erityisesti asia C-185/95 P, Baustahlgewebe v. komissio, tuomio 17.12.1998, Kok. 1998, s. I-8417, 24 kohta). Lukuun ottamatta sitä tapausta, että tuomioistuimelle esitetty selvitys on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tämä arviointi ei näin ollen ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi yhteisöjen tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (ks. erityisesti asia C-8/95 P, New Holland Ford v. komissio, tuomio 28.5.1998, Kok. 1998, s. I-3175, 26 kohta, ja yhdistetyt asiat C-24/01 P ja C-25/01 P, Glencore ja

Compagnie Continentale v. komissio, tuomio 7.11.2002, Kok. 2002, s. I-10119, 65 kohta).

28 Neljäs valitusperuste on näin ollen jätettävä tutkimatta, koska T. Port ei ole osoittanut eikä edes väittänyt, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi ottanut sille esitetyn selvityksen huomioon vääristyneellä tavalla.

Viides valitusperuste

29 T. Port korostaa viidennessä valitusperusteessaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalainen tuomion 76—80 kohdassa virheellisesti kieltäytynyt katsomasta, että pelkästään se seikka, että valittaja oli tuonut Costa Ricasta peräisin olevia banaaneja puitesopimuksen mukaisesti, riittää osoittamaan suoran syy-yhteyden komission moititun lainvastaisen toiminnan ja väitetyn vahingon välillä.

30 Tältä osin riittää sen toteaminen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 42 kohdassa mainitseman vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisö on sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa vahingosta ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: yhteisön toimielinten moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on todella syntynyt ja toimielimen toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (ks. erityisesti yhdistetyt asiat C-258/90 ja C-259/90, Pesquerias De Bermeo ja Naviera Laida v. komissio, tuomio 7.5.1992, Kok. 1992, s. I-2901, 42 kohta). Kyseisten edellytysten samanaikaisuus merkitsee sitä, että jos yksi niistä ei täyty, yhteisö ei voi olla sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa (ks. vastaavasti erityisesti asia C-257/98 P, Lucaccioni v. komissio, tuomio 9.9.1998, Kok. 1998, s. I-5251, 63 ja 64 kohta, ja asia C-237/98 P, Dorsch Consult v. neuvosto ja komissio, tuomio 15.6.2000, Kok. 2000, s. I-4549, 54 kohta).

31 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kuitenkin todennut valituksenalaisen tuomion 75 kohdassa, että kantaja ei ole näyttänyt riittävällä tavalla toteen väittämänsä vahingon syntymistä ja laajuutta, minkä vuoksi yhteisö ei voi olla sopimussuhteen ulkopuolisessa vahingonkorvausvastuussa.

32 Tämän tuomion 15—28 kohdasta käy lisäksi ilmi, että mitään tätä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemää johtopäätöstä vastaan esitettyä perustetta ei voida hyväksyä.

33 Näin ollen on todettava, että viides valitusperuste, vaikka se olisi perusteltukin, ei voi johtaa valituksenalaisen tuomion kumoamiseen, ja se on siis hylättävä tehottomana.

34 Koska mitään T. Portin esittämistä valitusperusteista ei siten voida hyväksyä, valitus on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

35 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan muutoksenhakuun 118 artiklan nojalla, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut T. Portin velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja T. Port on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Valitus hylätään.**

2) **T. Port GmbH & Co. KG velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Puissochet Schintgen Skouris

Macken Colneric

Julistettiin Luxemburgissa 8 päivänä toukokuuta 2003.

R. Grass J.-P. Puissochet

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja